

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Antti Suvanto

Kokonaistaloudelliset ennusteet – faktan ja fiktion **rajalla**

Tieteiden yö 11.1.2007

Suomen Pankin rahamuseo

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Taloudellinen käyttäytyminen on eteenpäin katsovaa

- **Kuluttajat**

- tulo-odotukset vaikuttavat kulutukseen, säästämiseen, investointeihin ja velanottohalukkuuteen jne.

- **Yritykset**

- tuotto-odotukset vaikuttavat strategioihin, investointeihin, työllistämiseen jne.

- **Sijoittajat**

- sijoitusten odotetut tuotot riippuvat yritysten, toimialojen ja kansantalouksien kasvunäkymistä

- **Talouspoliittiset päättäjät**

- hallitusohjelma tehdään vuosiksi eteenpäin, talousarvio seuraavaksi vuodeksi
- rahapolitiikan horisontti on 2-3 vuotta eteenpäin

Suhdannekäänteiden ennustaminen on teoriassa mahdotonta

- Tulevia uutisia (**fiktio**) ei voi kirjoittaa etukäteen
- Odotukset tulevasta kehityksestä vaikuttavat käyttäytymiseen jo tänään
  - esim. jos kuluttajat uskovat tulojen kasvun nopeutuvan ensi vuodesta eteenpäin, kysyntä nousee jo tänä vuonna
  - esim. jos yritysten kannattavuuden ennustetaan paranevan ensi vuonna, pörssikurssit nousevat jo tänään

Silti ennusteita tehdään ja ennustajat ovat yleensä jossain määrin oikeassa

- Tämä on mahdollista, koska vanhoilla uutisilla (fakta) on pitkä häntä
  - kuluttajat ja yritykset reagoivat hitaasti talouden kohtaamiin yllätyksiin
- Syitä ovat muun muassa:
  - hintoja ja palkkoja muutetaan hitaasti
  - taloudelliset päätökset tehdään osittain entisten tottumusten perusteella
  - toimijoiden informaatio on puutteellista

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Kaksi tapaa tehdä ennusteita

- **Alhaalta ylöspäin**
  - kootaan suuri määrä toimialakohtaista tietoa ja lasketaan yhteen
  - nojautuu menneen kehityksen analysointiin ja erilaisen indikaattoritiedon hyväksikäyttöön (faktat)
  - toimii lyhyen aikavälin ennusteissa (esim. vuodeksi eteenpäin)
- **Ylhäältä alaspäin**
  - muodostetaan johdonmukainen kokonaiskuva kansantalouden tuotantomahdollisuuksista ja suhdannetilanteesta
  - siirrytään tästä kokonaiskuvasta kohti yksityiskohtia
  - toimii 2-3 vuoden horisontilla (talouspolitiikan horisontti)

Ennuste on johdonmukainen kvantitatiivinen kertomus todennäköisestä tulevaisuudesta

- **Ennusteen numerot**
  - oltava johdonmukaisia suhteessa toinen toisiinsa eli täytettävä tilinpidon kriteerit
  - ovat ehdollisia joukolle oletuksia (öljyn hinta, veroasteet, muun maailman kehitys jne.)
- **Tarina**
  - ottaa huomioon taloustieteellisen tiedon yritysten, kuluttajien ja sijoittajien käyttäytymisestä
  - ottaa huomioon testatut empiiriset säännönmukaisuudet
- **Tarina on yhtä tärkeä kuin numerot**

Ennuste on hyödyllinen vaikka se ei osuisikaan kohdalleen

- Ennuste on aina epävarma
  - täydennetään riskiarviolla
  - vaihtoehtoiset skenaariot
- Ennuste antaa merkityksen uudelle tiedolle (uusille tilastoille)
- Parhaimmillaan ennuste vaikuttaa siihen, että ennustettu epätoivottu kehitys ei toteudu
  - talouspolitiikka muuttuu

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Suomen Pankin ennuste (tarina ja numerot) löytyvät Suomen Pankin internetsivulta

[www.bof.fi](http://www.bof.fi/ennusteet) /ennusteet

[LINK](#)